

Emlékhely egy magyar Prometheusnak

Irinyi János kiállító terem

2009. augusztus 30-án az Irinyi János Általános iskola tanévnyitójával egybekötött ünnepségen került sor az Irinyi kiállító terem átadására, és a kiállítás megnyitására.

A közönség

Tóth Ilona, Korompai Balázs és felesége

Az Irinyi utca 6. szám alatti óvodások műsora

Létavértesi Népdalkör

Villongó Néptáncsoport

Múltunk kellő ismerete, értékeink őrzése és átörökítése önbecsülésünk fontos záloga. Az egykori Nagyléta és Vértes lokálpatriótái, népnevelő tanítói, tanárai közül sokakat foglalkoztatott a települések múltja, kiemelkedő szülöttei. Igazolható, hogy a XX. század második felében a létai részen Fekete Gyula tanító, majd Horváth László, Plócai Imre, Pelei József tanár is próbálkozott az Irinyi család történetének kutatásával.

Katona Ferenc, egykori vértesi tanító önéletírásában olvashatjuk:

„1965-ben Irinyi ünnepségek kezdődtek. Helytörténeti gyűjtést végeztem. Szép és érdekes anyagból kiállítást rendeztem a Móricz -féle kastélyban. A másik szobában Irinyi emléktárgyai és tablói voltak láthatók. Éveken át szakkört működtettem. Sajnos az összegyűjtött anyagot gyakran más-más helyre kellett költöztetni, így mindig eltűnt jó néhány értékes darab. A kastélyt lebontották, helyére tanyai kollégiumot emeltek. Ekkor az emlékszoba és az Irinyi-szoba anyagai véglegesen eltűntek, elpusztultak.”

A helytörténeti és Irinyi emlékek ápolása, Katona Ferenc nemes kezdeményezése a vértesi tantestületben lelkes folytatókra talált Tóth Sándor, Szabó Gyula, majd Zsírosné Pongor Magdolna, Vályiné Pápai Viola személyében.

Harminc évvel ezelőtt, 1979. június 1-én (az Irinyi János és családtagjainak 1978. május 30-án kezdődött exhumálása után) került felavatásra Irinyi János (és családtagjainak) sírköve az Irinyi u. 8. szám alatt.

Három évvel később, 1982. május 16-án avatták fel Ispánki József Irinyi Jánost ábrázoló bronz mellszobrát ugyanott, az emlékkert utcafrontján.

Hazánk reformkori nagyjainak egyikét tisztelhetjük Irinyi Jánosban (1817-1895), akinek születési helyét és évét –hozzá méltatlanul- a lexikonok más - más adatokkal közlik.

Síró András, aki könyvvel tisztelgett a tudós hazafi előtt, a következőképpen szólít Irinyi János tiszteletére:

„Emlékezünk nemes alakjára, aki szinte a mitológiai hős példájára tüzet adott az emberiségnek.”

2009. augusztus 30-án Menyhárt Károly polgármester avatóbeszédében egy bibliai gondolatot említett:

„Nyomokat hagyunk magunk után!”. Így folytatta:

-Ez a gondolat illik erre az épületre,... ebben őrizhetjük meg elődeink nyomát –az Irinyiek mellett-, mindazon Nagylétán, Vértesen, Létavértesen élőkét, akik az írások szerint e helyet az 1300-as évek óta népesítik be.

Majd szólt arról, hogy az egykori tejcsernok és magtár részbeni lebontása után a 134 m² alapterület tágas és otthonos falai között az Irinyi emlékek, a helytörténeti anyagok, a helyi alkotótáborok képei megfelelően elhelyezhetők. A vitrinek, tárlók, kiállított tárgyak mellett a számítástechnika is segíti a látogatók minél alaposabb tájékozódását.

Az épület az Észak Alföldi regionális Fejlesztési Ügynökség HÖF-TEKI pályázati támogatásával valósult meg.

Pályázat készítői: Fekete Miklós és Nyíri Arnold, kivitelező a Hudi Ép Kft, műszaki ellenőr Nyíri Gyula. Az egyes munkafázisokban Oláh Csaba villanszerelő, a Smart Info Kft. működtek közre. A kiállítási anyagot Korompai Balázs és felesége muzeológus - történész házaspár rendezte. A beruházás bruttó 22 millió forintba került, melyből 10 % volt önkormányzati önerő.

Lukács Mihályné szaval-

Menyhárt Károly polgármester
avatóbeszéd

A szalag átvágása:
Hudácskó János – Vályiné Pápai Viola- Menyhárt Károly

A balatonfűzfői Irinyi János Általános Iskola, mint testvérintézmény küldöttsége
Bandiné Liszt Amália igazgatónö vezetésevel vett részt az avatóünnepségen

Szabó Gyula, az iskola egykori tanára értékes dokumentumot ajándékozott a kiállítóhely részére

Adamóczi Béla tárogatóművész

Enyedi Béla daltulajdonos

A polgármester külön köszönetet mondott a Történelmi Szent Lázár Katonai és Ispotályos Lovagrend támogató felajánlásáért.

A Szent Lázár Katonai és Ispotályos Lovagrend tagjai a színpadi átadáson

Korompai Balázs muzeológus

A kiállítás rendezői: a Korompai házaspár

A rendezvény narrátora Katona Istvánné

A múlt használati tárgyai különös hangulatot adnak a sarokrésznek

Az első látogatók

Irinyi János portréja a végleges helyén

Irinyi János sírja

A gazdag forrásanyaghoz nyújtott önzetlen lakossági hozzájárulásért köszönet özvegy Benes Gézáné, Guba Imréné, Tóth Sándor családja, Szabó Gyula, Zsírosné Pongor Magdolna és férje Zsíros Sándor, Vályiné Pápai Viola, Oláh Jánosné, Szűcs Sándor létavértesi lakosoknak.

Illesse köszönet az itt név szerint nem említett személyeket, akiknek támogatása, kétkezi munkája lehetővé tette az ünnepet.

Az Irinyi János kiállítóterem nyitva tartása:

Iskolai tanítási időben 8 – 16 óra között bármikor.

Hétfvégén: előzetes bejelentkezés alapján. Telefonszám: **585-062**

A szalag átvágása előtt Menyhárt Károly így fogalmazott:

-Szolgálja az épület a települést, használjon az idelátogatók épülésére, építse a hidat a határon túliakkal tovább, ahogy azt az Irinyiek is tették, őrizve az idők emlékeit.

Az Irinyi családról: www.irinyiek.extra.hu

Kép és szöveg: **Turóczi Barnabás**